

Grote verschillen in jobdynamiek tussen de Belgische regio's

Vermandere, C., Geurts, K. & Struyven, L. 2012. *De regionale jobdynamiek in tijden van crisis en heropleving. Een vergelijkende analyse van Brussel, Vlaanderen en Wallonië*. Working paper in het kader van de Federgon leerstoel 'Dynamiek van de arbeidsmarkt'. Leuven: HIVA – KU Leuven.

De turbulente conjunctuurperiode 2008-2010 toont grote verschillen tussen de jobdynamiek in de drie Belgische regio's. De financiële crisis van 2009 drukt haar stempel: de werkgelegenheidsgroei valt in de drie regio's terug. De details in het verhaal verschillen evenwel sterk naar regio. In het Waals Gewest heeft de werkgelegenheid de druk beter weerstaan dan in het Vlaams of Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ook de ondernemingsdynamiek scoort het hoogst in het Waals Gewest: er zijn meer kleine ondernemingen en veel turbulentie van startende en stopzettende ondernemingen, wat extra zuurstof levert aan de Waalse arbeidsmarkt.

Dynamiek op de regionale arbeidsmarkten

De nettoewerkgelegenheidsevolutie is het resultaat van twee elkaar compenserende brutostromen, namelijk jobcreatie en jobdestructie. Op haar beurt steunt deze jobdynamiek op ondernemingsdynamiek: doorlopend worden ondernemingen opgestart of stopgezet en zijn er groeiende en krimpnde ondernemingen. Die bewegingen gaan telkens gepaard met creatie van nieuwe jobs en vernietiging van bestaande jobs. Het is nuttig de onderliggende

De DynaM-data werden ontwikkeld om de dynamische bewegingen op de arbeidsmarkt te bestuderen. Ze zijn gebaseerd op door RSZ en RSZPPO ingezamelde gegevens en hebben een zeer ruime dekkingsgraad (quasi 100% van de werkgevers en 99% van de werkgelegenheid). Het hier beschreven tijdsbestek toont een conjunctureel turbulente periode: eerst een conjunctureel gunstige omgeving (juni 2007-juni 2008), gevolgd door een periode van economische recessie (juni 2008 – juni 2009) en ten slotte een periode van economische herneming (juni 2009-juni 2010).¹

De DynaM-cijfers maken een onderscheid tussen uni- en multiregionale ondernemingen. Wanneer alle arbeidsplaatsen van een werkgever in eenzelfde gewest gevestigd zijn, wordt deze een uniregionale werkgever genoemd. Multiregionale ondernemingen hebben vestigingen en jobs in meer dan één gewest. Het aantal multiregionale ondernemingen is beperkt (1,1% van de Belgische ondernemingen) maar omdat het vooral grote ondernemingen betreft, omvat de groep toch 34% van het aantal jobs in België. De hier beschreven regionale analyse is zuiver gebaseerd op de uniregionale werkgevers.

Meer info: www.dynam-belgium.org

dynamiek te analyseren. Ze geeft aan waar de structuur van een economie het meest gevoelig is voor conjunctuurschommelingen, welke sectoren de meeste veerkracht tonen, welke bedrijven de grootste werkgelegenheidsturbulentie kennen en waar de groeitrend opwaarts dan wel neerwaarts is gericht.

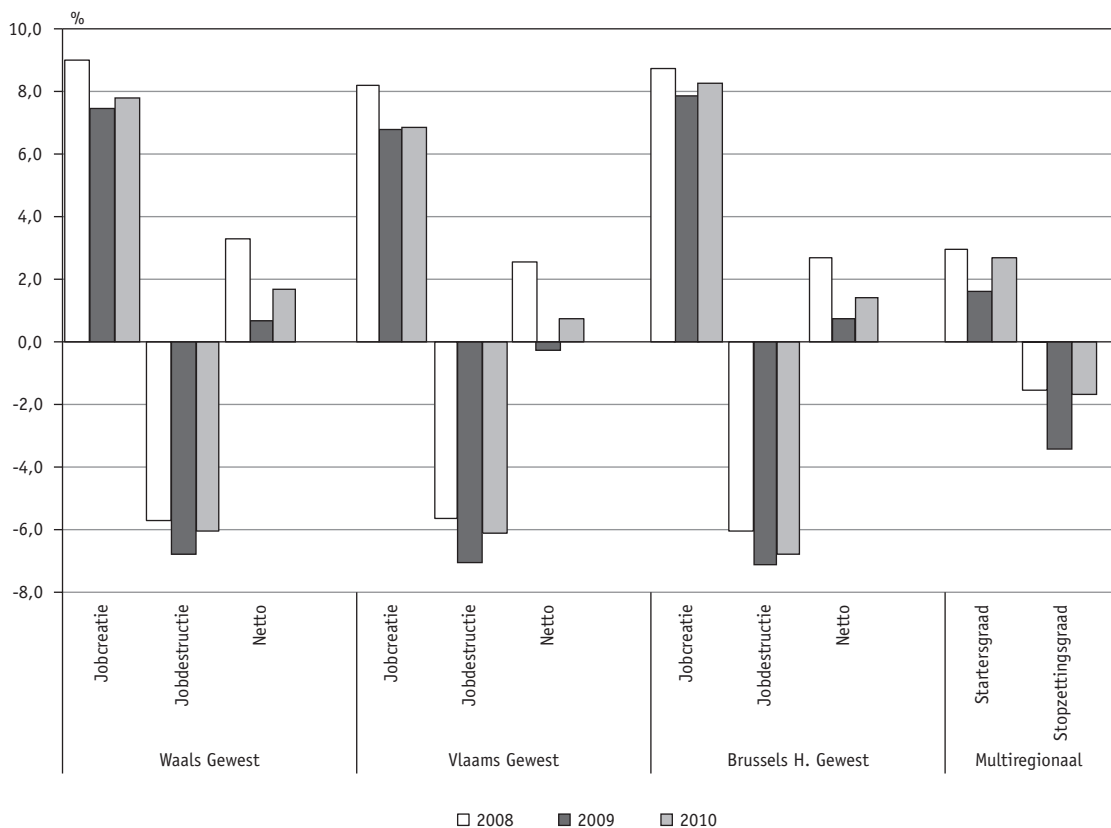
Net geen 40% van de totale Belgische werkgelegenheid situeert zich bij een uniregionale Vlaamse werkgever. Het Vlaams Gewest heeft de grootste regionale arbeidsmarkt en telt dus ook het grootste aantal gecreëerde en vernietigde jobs. Zowel de jobcreatie als de jobdestructie schommelen jaarlijks rond de 100 000 jobs. De arbeidsmarkt in het Waals Gewest is een stuk kleiner en omvat 16% van de Belgische jobs. De werkgelegenheidsturbulentie creëert er brutocreatie- en destructiestromen van

zo'n 50 000 jobs. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de kleinste regio, met 8% van de Belgische werkgelegenheid en een jobturbulentie van zo'n 25 000 jobs. De overige Belgische werkgelegenheid is gesitueerd bij multiregionale werkgevers, met vestigingen in meer dan één gewest.

De grote verschillen in aantallen maken dat de jobdynamiek in de regio's onderling vlotter vergelijkbaar is via de jobcreatie- en destructiegraden, waarbij de gecreëerde en vernietigde jobs worden afgemeten ten opzichte van het totaal aantal jobs in de regio (figuur 1). Het Vlaams Gewest toont een beperktere dynamiek op de arbeidsmarkt en minder veerkracht bij economische terugval. Vooral bij de jobcreatiegraden is er verschil. Bovendien ondergaat de Vlaamse arbeidsvraag duidelijk de gevolgen van het recessiejaar 2009, met zowel een

Figuur 1.

Jobcreatiegraad en jobdestructiegraad in de Belgische regio's (2008-2010)

Bron: Rijksdienst voor Sociale Zekerheid en DynaM-belgium.org

sterke daling van jobcreatie als een stevige toename van jobdestructie. Het groeisaldo gaat zelfs negatief (-0,2%). Omgekeerd kan de Vlaamse arbeidsmarkt minder profiteren van de voorzichtige economische herneming in 2010: de jobdestructie neemt wel af, maar de jobcreatie blijft op het lagere niveau. De jobaangroei blijft hierdoor zeer beperkt (+0,7%).

In het Waals Gewest ligt de jobcreatiegraad hoger dan in het Vlaams Gewest en herneemt ze onmiddellijk bij de eerste tekenen van economische heropleving in 2010. De mate van jobdestructie verschilt minder over de gewesten heen, al lijkt de economische terugval in 2009 minder jobs geraakt te hebben in Wallonië. De regio toont zich beter bestand tegen conjuncturele bewegingen. In tegenstelling tot de Vlaamse arbeidsmarkt, kan de Waalse arbeidsmarkt een negatieve jobgroei in 2009 vermijden. In het licht van de hogere werkloosheidsgraden en lagere werkzaamheidsgraden in deze regio is dit een hoopgevend signaal.

Ook het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft een dynamische arbeidsmarkt. De jobcreatie- en destructiegraden halen een hoog niveau. De Brusselse arbeidsmarkt verwerkt de conjuncturele neergang vlot en plukt meteen de vruchten van de herleving in 2010. Deze vaststelling valt op in het licht van de hoge werkloosheidsgraden waar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest mee kampt. Verklaring hiervoor is de mismatch tussen vraag en aanbod: lang niet alle Brusselse werkzoekenden voldoen aan de vereisten van de Brusselse arbeidsvraag die zich in hoge mate richt op onmiddellijk inzetbare hooggeschoolden. Meer dan de helft van de Brusselse jobs worden ingevuld door pendelende werknemers uit het Vlaams en Waals Gewest (Vanderbiesen & Jacobs, 2012).

De multiregionale werkgevers vormen een groep apart. Deze werkgevers hebben jobs over de verschillende gewesten heen. *Detailhandel*, *overheidsdiensten* en de *uitzendsector*² zijn oververtegenwoordigd in deze groep.³ De jobcreatie en -destructie bij multiregionale werkgevers schommelt tussen 20 000 en 43 000 jobs. Dit lijkt veel, maar uitgedrukt ten opzichte van de totale werkgelegenheid in deze groep tonen de jobcreatie- en destructiegraden zich als gematigd (2% à 3%).

Ondernemingsdemografie als graadmeter

Jaarlijks worden in België zo'n 10% nieuwe ondernemingen opgericht en een even groot aantal stopgezet. De cijfers zijn vrij stabiel en amper conjunctuurgevoelig, maar schetsen wel een beeld van de ondernemingsdynamiek en bij uitbreiding ook van de ontwikkelingsfase van een economie. Hoge ondernemingsdynamiek leidt tot een dynamischere arbeidsvraag met zowel veel jobcreatie bij de groeiende bedrijven als jobdestructie bij de krimpende ondernemingen. Dat hogere startersgraden gepaard gaan met hogere stopzettingsgraden is hierbij niet noodzakelijk verontrustend. Doorlopende veranderingen in de ondernemingsdemografie door toetreding van nieuwe, innoverende bedrijven en uittrede van verouderde bedrijven dragen bij tot een stevige toekomstgerichte structuur van de economie (Hoge Raad voor de Werkgelegenheid, 2008).

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Waals Gewest liggen de starters- en stopzettingsgraden hoger dan het Belgische gemiddelde (tabel 1). Zeker in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest speelt het belang van de tertiaire sector. Traditioneel ligt de startersgraad hoger in dienstensectoren, waar een opstart vaak minder startkapitaal vereist. Het Vlaams Gewest toont, ondanks de hogere aantallen, opvallend lagere starters- en stopzettingsgraden. De multiregionale werkgevers kennen een volledig andere samenstelling, met veel overheidsdiensten en grote ondernemingen, en tellen nauwelijks startende en stopzettende ondernemingen.

Een tweede indicator voor ondernemingsdynamiek is het aandeel kleine ondernemingen. Hun interne flexibiliteitsruimte is per definitie kleiner, waardoor ze bij veranderingen in de arbeidsvraag sneller moeten overgaan tot uitbreiding of inkrimping van het personeelsbestand. Ook de leeftijd van de onderneming speelt een rol. De groep van kleine ondernemingen telt veel beginnende bedrijfjes. Jonge ondernemingen groeien gemiddeld sneller dan oudere, al volledig uitgebouwde ondernemingen en creëren dus veel bijkomende werkgelegenheid. Ze hebben dan wel een grotere kans op mislukking, met bijbehorend jobverlies als gevolg (OECD, 2009; Haltiwanger et al., 2010), toch is deze hogere jobturbulentie op macroniveau niet noodzakelijk een

Tabel 1.

Startende en stopgezette ondernemingen naar regio (2008-2010)

	2008					2009					2010						
	Startende ond.		Stopgezette ond.		Startersgraad	Stopgezette ond.		Startende ond.		Startersgraad	Stopgezette ond.		Startende ond.		Startersgraad	Stopgezette ond.	
	N	%	N	%	%	N	%	N	%	%	N	%	N	%	%	N	%
Waals Gewest	8 152	11,7	7 215	10,3	10,3	7 648	7 487	10,9	10,6	7 775	7 148	11,0	10,1	10,1	7 775	7 148	11,0
Vlaams Gewest	14 358	10,2	13 238	9,4	9,4	13 213	13 561	9,4	9,6	13 063	13 053	9,3	9,3	9,3	13 063	13 053	9,3
Brussels H. Ge-west	3 895	12,0	3 661	11,3	11,3	3 661	3 798	11,3	11,8	3 701	3 765	11,6	11,8	11,8	3 701	3 765	11,6
Multiregionaal	11	0,5	15	0,7	0,7	9	19	0,5	1,0	48	52	1,7	1,9	48	52	1,7	

Bron: Rijksdienst voor Sociale Zekerheid en DynaM-belgium.org

alarmsignaal maar veeleer een extra uiting van de bedrijfsdynamiek bij de jongste ondernemingen.

Werkgelegenheidsdynamiek in de economische sectoren

De sectoriële structuur van een economie bepaalt mee de veerkracht van economie en arbeidsvraag. Een hoog aandeel industrie wijst op een economie met stevige fundamenten maar ook hogere conjunctuurgevoeligheid. Omgekeerd vormen niet-commerciële diensten in de economie een buffer die het conjunctureffect op de arbeidsvraag enigszins afvlakt, maar waarvan een te hoog aandeel uiteindelijk een verstikkend effect op de economie kan uitoefenen.

Secundaire sector

De industriële sector is een grote sector en de jaarlijkse aantallen gecreëerde en vernietigde jobs liggen hoog. Toch toont de industrie, uitgedrukt in creatie- en destructiegraden, een eerder lage jobdynamiek. De industrie kent hoge investeringskosten bij het opstarten van een bedrijf of het verhogen van de productiecapaciteit, wat de invloed van conjuncturele heropleving op de jobcreatie beperkt. Omgekeerd brengt een conjuncturele neergang wel extra jobdestructie met zich mee, ondanks mogelijke bufferinstrumenten als tijdelijke werkloosheid of arbeidsduurvermindering. De reactie op de economische terugval in 2009 is duidelijk: een teruggeval- len jobcreatiegraad en nog opvallender een sterk toegenomen jobdestructiegraad. Ook 2010 toont nog de sporen van de schok: de jobcreatie blijft laag en de jobdestructie daalt slechts licht. Resultaat is een trendmatig neerwaarts gerichte industriële werkgelegenheidsdynamiek.

Bij sommige subsectoren is de negatieve jobevol- utie in hoofdzaak een weerslag van de recessie, terwijl ze bij andere subsectoren de weerspiegeling is van de structurele neergang van de indus- trietak (Lawless, 2012). De meest uitgesproken voorbeelden van het eerder sombere industriële beeld van structurele neergang zijn de *textielsec- tor*, de *assemblagesector* en de *metallurgie*. De jobdestructiegraden halen hoge pieken, maar de jobcreatie is er amper zichtbaar. Omgekeerd

Tabel 2.

Jobcreatie en -destructie in de sectoren naar regio (2008-2010)

	2008				2009				2010			
	Jobcreatie- graad	Jobdestruc- tiegraad	Netto		Jobcreatie- graad	Jobdestruc- tiegraad	Netto		Jobcreatie- graad	Jobdestruc- tiegraad	Netto	
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Waals Gewest	9,0	5,8	3,2	7,4	6,8	0,7	7,8	6,1	1,7			
Industrie	6,4	4,5	1,9	4,1	7,2	-3,1	4,6	6,0	-1,4			
Bouw	14,8	11,4	3,4	12,1	13,2	-1,0	12,5	12,1	0,4			
Commerciële diensten	12,5	9,5	3,0	10,4	10,4	0,0	12,0	9,1	2,9			
Niet-comm. diensten	6,3	2,3	3,9	5,7	2,6	3,1	4,8	2,6	2,2			
Vlaams Gewest	8,2	5,7	2,5	6,8	7,0	-0,3	6,8	6,1	0,7			
Industrie	4,9	4,6	0,3	2,9	8,2	-5,3	3,0	6,4	-3,5			
Bouw	10,3	8,1	2,2	8,5	9,4	-0,8	9,5	8,1	1,4			
Commerciële diensten	11,8	8,2	3,6	9,0	9,7	-0,7	9,5	8,4	1,1			
Niet-comm. diensten	5,3	2,2	3,2	5,6	2,2	3,4	5,0	2,2	2,8			
Brussels H. Gewest	8,7	6,0	2,7	7,8	7,1	0,7	8,2	6,8	1,4			
Industrie	6,2	7,0	-0,8	5,0	7,0	-2,0	4,5	7,5	-3,0			
Bouw	13,3	12,6	0,7	10,9	16,2	-5,4	11,0	16,1	-5,1			
Commerciële diensten	11,3	8,0	3,3	8,9	9,9	-1,0	10,6	8,6	2,0			
Niet-comm. diensten	5,8	3,3	2,5	6,8	3,2	3,6	5,6	3,9	1,8			
Multiregionaal	2,9	1,6	1,3	1,6	3,4	-1,8	2,7	1,7	0,9			
Industrie	2,8	1,5	1,3	1,4	4,4	-3,0	0,8	3,9	-3,1			
Bouw	4,4	4,9	-0,4	1,6	4,1	-2,4	1,6	6,2	-4,5			
Commerciële diensten	3,3	2,2	1,1	1,5	6,1	-4,7	4,6	2,2	2,4			
Niet-comm. diensten	2,5	1,0	1,6	1,8	0,4	1,5	1,0	0,6	0,5			

Bron: Rijksdienst voor Sociale Zekerheid en DynaM-belgium.org

springt de *farmaceutische sector* in het oog als meest groeigerichte sector. De *voedingssector* valt op door haar stabiliteit, zelfs tijdens de recessieperiode.

Meer dan de helft van de industriële werkgelegenheid situeert zich bij Vlaamse werkgevers, wat meteen de impact van de sector op de Vlaamse arbeidsmarkt verklaart. Bovendien zijn vooral de meest gevoelige industrietakken, zoals *textiel* of *assemblage*, oververtegenwoordigd in deze regio. De recessie van 2009 slaat hierdoor het hardst toe in het Vlaams Gewest (NBB-INR, 2012). De jobcreatie halveert terwijl de jobdestructie bijna verdubbelt. Gevolg is een stevig jobverlies. De economische heropleving van 2010 brengt amper beterschap: de jobcreatie blijft stabiel en de jobdestructie daalt slechts mondjesmaat. Zeker *textiel*, *machinebouw*, *assemblage* en *metaalindustrie* zijn sectoren met een grote kloof tussen jobcreatie en destructie.

De Waalse industriële tak is een stuk kleiner, maar wel schokbestendiger. De jobcreatiegraad is er structureel op hoger niveau, waardoor de industrie in 2008 een nettojobgroei neerzet en bij crisisperiode het nettojobverlies beperkt. De *metallurgie*, de *metaalindustrie* en de *productie van niet-metaalhoudende mineralen* beantwoorden aan het klassieke industriële beeld van veel jobdestructie en weinig jobcreatie. De *farmaceutische sector* springt in het oog: ondersteund vanuit het Waalse Marshallplan kent de sector amper jobdestructie maar wel een stevige heropleving van de jobcreatie, wat resulteert in een mooie nettojobaangroei. Ook de *chemie* kan, ondanks een nettojobverlies in 2009, bij dit positieve beeld aansluiten.

Bouw

De bouwsector kent veel jobturbulentie, met zowel hoge creatie- als destructiegraden. De sector is sterk vraagafhankelijk en hierdoor zeer conjunctuurgevoelig. De stevige jobgroei als gevolg van een hogere jobcreatie dan -destructie in 2008 buigt bij de economische terugval in 2009 onmiddellijk om in jobverlies. De overgang naar het hersteljaar 2010 leidt meteen tot een daling van de jobdestructie en een licht toegenomen jobcreatie, zodat het nettojobverlies van 2009 alweer verbetert tot jobstabiliteit.

De Vlaamse werkgevers dragen bijna 60% van de werkgelegenheid in de bouw, zodat de turbulentie bij uitstek in deze regio tot uiting komt. Zowel jobcreatie als jobdestructie reageren onmiddellijk op economische herleving. Dit leidt tot nettojobverlies in 2009 maar alweer nettojobgroei in 2010. Het Waals Gewest omvat net geen 30% van de werkgelegenheid in de bouw. De jobdynamiek is er minder turbulent: de jobcreatie fluctueert minder uitgesproken, vooral de jobdestructie schommelt op het ritme van de conjunctuur.

Commerciële diensten

In dienstensectoren zijn de investeringskosten voor startende ondernemingen lager en zijn de bestaande ondernemingen doorgaans jonger en kleiner, wat de werkgelegenheidsdynamiek een opwaartse impuls geeft. De commerciële sector is een turbulente, conjunctuurgevoelige sector, met *vervoer en opslag*, een sector die nauw aansluit bij de industrie, en *administratieve en schoonmaakdiensten* als opvallendste voorbeelden. *Horeca* en *kleinhandel* zijn de meest volatiele sectoren, maar hun nettojobevolucie valt amper op omdat de bewegingen elkaar grotendeels compenseren.

Ook in de dienstensector is de Waalse arbeidsmarkt de meeste schokbestendige: de nettojobgroei valt tijdens het crisisjaar beperkter terug dan in de andere gewesten en schakelt bij de economische heropleving meteen een versnelling hoger. De jobdynamiek in de Vlaamse dienstensector ligt lager. Er is minder conjuncturele weerbaarheid: de jobcreatie valt terug bij neergang maar herneemt slechts beperkt bij heropleving. De Brusselse arbeidsmarkt wordt beheerst door de dienstensector en is uitgesproken conjunctuurgevoelig, met zelfs negatieve jobevolucie in 2009.

Niet-commerciële diensten

De niet-commerciële dienstverlening laat zich amper beïnvloeden door de conjunctuur. De sector omvat openbaar bestuur, onderwijs, gezondheidszorg en maatschappelijke diensten. Meer dan economische factoren spelen sociale, contextgebonden en zelfs economisch-stabiliserende overwegingen hier een doorslaggevende rol. Werkzekerheid is een

typisch kenmerk, de jobdestructiegraad is bijgevolg beperkt. In combinatie met een aanhoudend hogere jobcreatie leidt dit tot een gestaag groeiende sector. Vooral bij gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (met onder meer de dienstencheque-activiteiten) is de jobcreatie hoog, wat de sector zeker in economisch neergaande jaren een compenserende rol geeft voor het jobverlies in de commerciële sectoren (Konings et al., 2012). Deze trend toont zich in het Vlaams, het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en is dus niet regio gebonden.

Conclusie

Ondanks de structureel lagere werkzaamheid en hogere werkloosheid aan de aanbodzijde, heeft de vraagzijde op de Waalse arbeidsmarkt de recente economische crisis beter doorstaan dan in de andere Belgische regio's. Wallonië is een relatief kleine economie die sterk steunt op de publieke sector. Hierdoor is de arbeidsmarkt minder gevoelig voor conjunctuurschommelingen. De sterke jobcreatie in de gezondheidszorg en recenter ook de dienstencheque-activiteiten, zorgt jaarlijks voor een gestage aangroei van de werkgelegenheid. Zowel de industrie als de commerciële dienstensectoren kennen een sterke ondernemingsdynamiek en een groot aandeel kleine en middelgrote ondernemingen. Deze zorgen voor veel turbulentie, met hoge starters- en stopzettingsgraden, maar tegelijk ook voor een sterke reële jobcreatie. Een aantal industriële takken zoals de chemie en farmacie vertonen een opwaartse dynamiek, maar vooral in de bedrijfsondersteunende diensten en de handel creëren vele jonge ondernemingen en KMO's jaarlijks veel jobs. Deze vaststellingen duiden op een jonge economie met groeipotentieel.

Het Vlaams Gewest drukt als grootste regio haar stempel op de Belgische economie. De hogere werkzaamheid en lagere werkloosheid weerspiegelen welvaart. Maar de arbeidsmarkt is kwetsbaar voor conjunctuurschokken. De Vlaamse economie steunt meer dan de andere regio's op de industrie, waaronder enkele gevoelige takken zoals textiel of assemblage. Het aandeel startende en het aandeel kleine ondernemingen, twee indicatoren voor een creatieve ondernemingsdynamiek, liggen onder het Belgische gemiddelde. De jobcreatiegraad ligt

in de meeste sectoren op eerder laag niveau, wat bij economische terugval sneller leidt tot een nettodaling van de werkgelegenheid en bij heropleving een remmend effect heeft op nettogroei. De niet-commerciële diensten kunnen niet volledig compenseren, al zorgen ze ook in deze regio voor een gestage groei, vooral in de gezondheidszorg en de maatschappelijke dienstverlening (dienstencheques).

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft een kleine, dynamische arbeidsvraag. Meer dan 90% van de werkgelegenheid situeert zich in de dienstensectoren. De sterke aanwezigheid van commerciële diensten uit zich in de vele startende en stopgezette ondernemingen. Daarnaast huisvest de regio een aantal grote organisaties uit de gezondheidszorg, het onderwijs en het openbaar bestuur die weinig onderhevig zijn aan conjunctuurschommelingen. De Brusselse jobcreatie- en destructiegraden zijn hoog en dit leidt tot een sterke netto-aangroei van de werkgelegenheid. Naast conjunctuur spelen ook andere factoren, gaande van beleidsmaatregelen tot managementstrategieën van multinationale ondernemingen die rekening houden met hun reikwijdte over meerdere landen heen.

Caroline Vermandere
HIVA – KU Leuven

Noten

1. De data zijn gebaseerd op het aantal jobs op het einde van het tweede kwartaal van elk jaar (30 juni). Voor een vlottere leesbaarheid, gebruikt dit artikel verder '2008' voor de periode juni 2007-juni 2008, '2009' voor juni 2008-juni 2009 en '2010' voor juni 2009-juni 2010.
2. In het DynaM-databestand worden uitzendjobs niet bij de sector van de werkgever maar bij de uitzendsector geteld. De meeste uitzendbureaus hebben vestigingen in meerdere regio's, dus wordt hun jobdynamiek in de multiregionale werkgeversgroep gemeten.
3. De helft van deze jobs situeert zich in een Vlaamse vestiging, de andere helft is ongeveer gelijk verdeeld over Waalse en Brusselse vestigingen van multiregionale werkgevers. Hiermee zorgen de multiregionale werkgevers voor 32% van de Vlaamse werkgelegenheid, 36% van de Waalse werkgelegenheid en 49% van de Brusselse werkgelegenheid.

Bibliografie

- Haltiwanger, J., Jarmin, R. & Miranda, J. 2010. *Who Creates Jobs? Small vs. Large vs. Young*. NBER Working Paper, n° 16300.
- Hoge Raad voor de Werkgelegenheid. 2008. *Dynamiek van de bedrijven en van de gesalarieerde werkgelegenheid*. Brussel: Hoge Raad voor de Werkgelegenheid.
- Konings, J., Persyn, D. & Torfs, W. 2012. *De impact van de crisis op de arbeidsmarkt in Vlaanderen*. Leuven: VIVES – KU Leuven.
- Lawless, M. 2012. Job Creation and Destruction in Recession. *Central Bank of Ireland Economic Letter Series*, 1. NBB-INR. 2012. *Regionale rekeningen 2003-2010*.
- OECD. 2009. How do industry, firm and worker characteristics shape job and worker flows? *OECD Employment Outlook*, 117-163.
- Vanderbiesen, W. & Jacobs, M. 2012. *Interregionale en grensoverschrijdende mobiliteit in België*. WSE Report. Leuven/Brussel: Steunpunt Werk en Sociale Economie/Departement Werk en Sociale Economie.